

AFBEELDING 1. | Piet Hollander met zijn grote *Cerithium*-vondst.

Interview met fossielen Piet

(Piet Hollander uit Oostwoud)

SOPHIE DUYVERMAN
AALDERSSOPHIE@GMAIL.COM

Middenin ons dorp Oostwoud staat een prachtig oude stolp, waarin de amateurgeoloog Piet Hollander woont. Al jarenlang werd ons verteld: 'Is Henk geoloog? Dan moet je naar Fossielen Piet'. Eindelijk kwam het ervan, we gingen bij Piet (Afb. 1) op bezoek. Een prachtige oude stolp, midden- 19e eeuws, met een oude tuin waar o.a. 2 grote Sequoia's en een Gingko Biloba staan, en binnenin een enorme maar goed geordende collectie van duizenden fossielen. Piet was jarenlang boer, daarna hovenier en sinds zijn pensioen al 30 jaar enthousiast amateur-geoloog. Lees hier Piets prachtige verhaal.

We komen binnen in de woonruimte van de oude stolp en krijgen een heerlijk kopje koffie. Piet is een geestige verteller, met bijbehorend spraakwater en hij begint dan ook meteen te vertellen hoe hij tot de geologie kwam. Nieuwsgierig als altijd, kijk ik om mij heen en zie op een bijzettafelje een volmaakt wit beeldje staan.

Hij vertelt:

-'In Griekenland heb je duizenden van dat soort beeldjes. Het stelt Afrodite voor, de godin van de Liefde. Maar ja, allemaal zonder armen!! En ik als vrijgezel koop toch geen dame zonder armen? Dus toen ik eens in een museum in Utrecht hetzelfde beeldje met armen zag, heb ik haar meteen gekocht. Zo werkt dat bij mij.'

Piet vertelt hoe het zo kwam

-'Geert Houtman was mijn leraar biologie in de opleiding tot hovenier. Maar zijn hobby was geologie. Hij hield daarover beroemde kerstlezingen voor de leden van 'Groeï en Bloei' en KNNV. Dat begon dan om 's avonds acht uur in een zaal voor 500 mensen, maar ik zat er altijd al om zeven uur, want ik wilde vooraan zitten.

Die man kon zo reusachtig mooi vertellen. Ook organiseerde hij via de KNNV geologische kampeerreizen van twee weken langs de kusten van de Oostzee.

Dan ging ik mee met al mijn hamers, mokers en beitels. Maar ik ben met hem ook in Noorwegen geweest en later in Duitsland, Frankrijk en Italië. Ik moest toen alle geologische periodes uit mijn hoofd leren en wat er daarin aan gesteenten en dieren voorkwam. Je hebt Trias, Perm en dan Jura. Daar zit ik nog wel eens mee te hannesen. Via Houtman kwam ik ook in een clubje van 'Grondboor & Hamer' terecht en ging ik veel mee met die excursies. Iedereen reed apart mee in zijn eigen auto, vaak met een caravan erachter. Ik had toen een Peugeot 404 zonder caravan, ik sliep in de buitenlucht in een klein tentje. Dat was schitterend! Het was altijd zo'n mooi avontuur, ook heel spannend wat we zouden vinden, ook waren de mensen altijd zeer vriendelijk en geïnteresseerd. Nu wordt het moeilijker om fossielen te zoeken. Het is vaak verboden. Ik doe het dus helaas niet zoveel meer en begin het te missen: die kleine groevetjes of ontsluitingen waar ik dan zo maar in mocht.

Afgelopen augustus ben ik nog een week naar een Lauwersmeer geweest om zwerfstenen te zoeken. Die worden door de garnalenvissers omhoog gehaald. Dat is weer een veel recenter hoofdstuk, dat draait om de ijstijden. Ik heb ook nog met Henk Oosterink in de groeve bij Winterswijk gezocht. Hij was eerst machinist in die groeve. De clou is eigenlijk dat als je de boeren op de bollen ziet spuiten, dan zie je daar ook een ietsje pietsje van Winterswijk. Weet je dat? Want die Winterswijkse Muschelkalk bevat klei, dat maken ze heel fijn en dat wordt dan als draagstof voor het spuitmiddel gebruikt. Dan heb je er veel minder van nodig. Dat vind ik nou leuke verhalen. Ook heb ik met Felder veel gezocht en ben ik met Rene Fraaye verschillende keren meegegaan op zijn excursies in Zuid Frankrijk en Zuid Duitsland. Maar nu heeft hij daarvoor nog maar weinig tijd. Dat vind ik echt jammer. Hij moet in zijn museum in Boxmeer heel veel tijd aan educatie geven: anders stopt zijn subsidie. Wat ik met mijn stenen ga doen? Dat is nog wel moeilijk. Misschien moet ik het aan dat museum van Fraaye geven, denk ik. Ik heb ook eens aan het museum in Haarlem veertien verschillende voorouders van de zee-egels gegeven. Want hun collectie was niet compleet. Ik heb ze gebracht, want ik had boeken geleend over die materie.'

AFBEELDING 2. | Een van de vele verzamelkasten van Piet met ammonieten en belemnieten.

AFBEELDING 3. | Piet zijn vondst in alle glorie! Een *Cerithium giganteum* uit het Luthetien van het bekken (een voormalige oude binnenzee) van Parijs, een joekel van 50 centimeter lang.

AFBEELDING 4. | Krijt-vondsten uit Denemarken: zee-egels, kokerwormen en gastropoden uit het Krijt met links op de foto: diverse spiriferen uit het Devoon van België.

Even later laat Piet aan ons zijn verzameling zien. Die heeft hij ondergebracht in het achterste gedeelte van de stolp. Het is er aardedonker, maar wanneer Piet de felle lampen heeft aangedaan, zien we aan weerszijden van een lange gang hoge kasten met wel tien planken staan waarop in nette witte doosjes duizenden kleine stenen en fossieltjes liggen die op soort en vindplaats geordend zijn. Het is adembenemend om te zien, want ze hebben allemaal verschillende vormen en variëren in kleur van wit naar donkerbruin. Piet weet alles te benoemen en te dateren: hij stort over ons een duizelingwekkende hoeveelheid wetenschappelijke namen, periodes en bijzonderheden uit. De vindplaatsen zijn ook zeer gevarieerd. Zo liggen er afdrukken van drijvende zeelies, die hij bij de aanleg van Hoog Catharijne in Utrecht heeft gevonden, ook liggen er tientallen fossieltjes van de al genoemde voorouders van de zee-egels uit een groeve in Mid-Zweden, waar het materiaal ook is gebruikt voor de aanleg van Hoog

Catharijne in Utrecht (Afb. 4). Die zaten ook in de stenen die eens vanuit Zweden als ballast in de schepen naar Nederland vervoerd zijn en hier b.v. tot grafzerken zijn verwerkt. Zijn leraar Geert Houtman is toen ook in Zweden gaan zoeken, Piet is meegegaan en heeft hier nu een indrukwekkende verzameling van die Zweedse beestjes die door hemzelf uit het steen zijn bevrijd: prepareren heet dat. Ook liggen er stenen uit de zilvermijnen in Zweden. In de gang van het voorhuis staan enorme platen van platgedrukte ammonieten. Maar het gaat natuurlijk om het topstuk, waarover hij in 'Grondboor & Hamer' (het maandblad voor amateur-geologen) mag vertellen. Piet voert ons mee naar de woonkamer, waar zijn topstuk in een vitrine boven de haard opnieuw rust heeft gevonden: het is een volmaakt gedraaide schelp van 50 cm lang (Afb. 3).

Dit is het voormalige huis van een enorme slak die eens in een ondiepe zee in het bekken van Parijs heeft rond gescharreld, een *Cerithium giganteum* uit het Luthetien. Piet vertelt erover:

-Ik zag een klein wit stukje in een grote steen zitten en heb toen eerste de hele steen eruit moeten hakken. Thuis heb ik hem geprepareerd. Dat is het bevrijden van het fossiel uit het moedergesteente. Dat is een langzaam, precies en moeizaam proces. Dat doe ik met een vergrootglas onder een heel sterke lamp, dan slijp ik met boortjes, schuur ik met vijltjes en polijst ik het fossiel tenslotte met heel dun schuurpapier. Er breekt zo gauw iets vanaf. Dat is ook gebeurd en dat heb ik er toen maar weer aan vast geplakt.

-'Zie hier,' besluit Piet, 'dit is mijn laatste vondst, die komt uit Sleswijk Holstein. Het is ijzerzandsteen. Dit is Cambrië, daar zitten allemaal gangen van wormen in. Ja, dat is 500 miljoen jaar geleden en totaal versteend. En deze steen hier is helemaal opmerkelijk. Ik heb hem gevonden tijdens een excursie in Noord Frankrijk onder leiding van Wim de Vries, van wie ik in 1981 les heb gehad. Toen zijn er zestig mensen langs deze steen gelopen zonder te zien dat er een prachtige ammoniet in zat. Het prepareren was lastig, want het was heel hard, ijzerhoudend moedergesteente. Maar het is gelukt en het is een pracht exemplaar!!'

Fotoverantwoording

Alle foto's in dit artikel zijn gemaakt door Henk Duyverman.

